

Handläggare
Marianne Lörstrand Blind
Samisk koordinatör

Kulturdepartementet
Rättssekretariatet
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Direktval
072-220 65-74

**Yttrande - Sametingets rapport "Samiskt språkcentrums utvecklings-
möjligheter för att främja fler samiska språk"**
Dnr Ku2019/00736/CSM

Arvidsjaur kommun har varit samisk förvaltningskommun sedan reformen infördes 2010 och har sedan dess arbetat med frågorna om det samiska språket utifrån gällande lagstiftning. Kommunen är befolkningsmässigt liten, men geografiskt sett stor till sin yta, vilket innebär vissa utmaningar med tillgång till kommunal service och inrättningar. Befolkningen bor till stor del i tätorten och består till stor del av äldre.

Den samiska befolkningen i Arvidsjaur kommun har sedan länge haft en negativ utveckling av det samiska språket och många kan inte sedan flera generationer sitt modersmål, vilket gör att man inte kan överföra språket inom familjen. Geografiskt sett är kommunen i umesamiskt område och språket är en mycket hotat varieté i nuläget med väldigt få talare. I kommunen talas även flera andra varietéer av samiska, främst genom inflyttning av samer från andra delar av landet och genom ingifte. Alla dessa har genom nuvarande lagstiftning samma rätt till barnomsorg, äldreomsorg, modersmålsundervisning och offentlig service på sitt eget språk.

Det finns ett enormt stort behov av kraftfulla insatser för att kunna arbeta effektivt med revitalisering av samiska inom de samiska förvaltningsområdena eftersom det finns kommuner där samiska nästan helt har försvunnit som talspråk sedan generationer och hotar utrota vissa varietéer helt och hållet. Arvidsjaur är en av dem. Till detta krävs förskolelärare, lärare och annan personal inom förskola och skola som har adekvat utbildning inom samiska och har samisk kulturkompetens. Staten måste driva detta arbete mycket kraftfullare och ge universitet i uppdrag att genomföra utbildningar t.ex. på distans för att kunna locka fler att utbilda sig och även använda modern metodik som möjliggör effektiv revitaliseringsarbete.

Arvidsjaur kommun har synpunkter på vissa av förslagen som finns i utredningen. Kommunens synpunkter redovisas vid kommentarerna till de rubriker vi valt lyfta:

Förslag gällande utveckling av språkcentrum för samiska språken

Kommentar: Kommunen ställer sig positiv till att det inrättas två nya språkcentrum inom nord- och lule/pitesamiskt område, det borde öka tillgången till deras tjänster och det stöd som kommunen kan behöva från dem.

Huvudman och organisation, lokalisering

Kommentar: Det umesamiska språkområdet ligger geografiskt mycket närmare Jokkmokk än Östersund och det vore naturligt om man tillhörde språkcentrumet i Jokkmokk och det inrättades en umesamisk funktion. Detta för en närhet till funktionen kan ge bättre stöd tillbefintliga kommunala verksamheter som förskola, grundskola, äldreomsorg. Längre avstånd ger längre resor vilket både ger ökade kostnader men även kan vara ett hinder för nära samverkan.

Samråd med samiska civilsamhällesorganisationer

Kommentar: Kommunen uppmärksammar att det finns efterfrågan av föräldrastöd, utbildningar, studiecirklar och kurser i samiska på alla varieteter i Arvidsjaur kommun. Då Arvidsjaur är en kommun med få som kan tala samiska finns det få arenor vilket försvårar revitaliseringsarbetet. Det finns även väldigt få som kan fungera som lärare och det är något som språkcentrum skulle kunna stötta mer. Kommunen behöver språkliga motorer som bidrar då civilsamhället inte orkar bära bördan själv.

Uppdrag

Kommentar: Kommunen ser positivt på att språkcentrum ska tillvarata alla samiska språk som används i regionen. Inom Arvidsjaur kommun används alla fyra varieteter i varierande grad vilket medför stora utmaningar inom t.ex. förskola och äldreomsorg. Det vore även positivt att kultur och traditionell kunskap inkluderas i språkarbetet då det finns risk att kunskap försvinner då språket är hotat. Kommunen anser att det kunde ge ett ökat intresse för revitalisering.

Ytterligare utveckling för att revitalisera samiska språken

Kommentar: Kommunen ställer sig frågande till hur förvaltningskommunerna enligt förslaget skulle kunna påverka barnens skolgång då uppdraget man har enligt lagstiftningen gäller endast förskola och inte grundskolan. Kommunen anser att om arbetet för språkrevitalisering ska bli mer aktivt genom exempelvis barns undervisning i samiska språken, behöver det tillföras mer resurser samt förändringar i lagstiftningen om nationella minoriteter. Det finns begränsade medel och resurser i kommunerna för exempelvis arbete med språkbad vilket är en dokumenterat effektiv metod vid språkrevitalisering. I nuläget ingår inte de elever i kommuner som inte har avtal med Sameskolstyrelsen (Sams) om samisk integrering i det samarbetet som Sametingets språkcentrum har med Sams. Dessa elever har stort behov av ökade insatser för att öka mängden språkarenor då modersmålsundervisningen är begränsad till få lektionstimmar och ibland påverkas av faktorn att det är så svårt att få tillgång till lärare trots möjligheter till fjärrundervisning. Kommunen ställer sig frågande hur Arvidsjaur som en liten kommun, med begränsade resurser, kan jobba ännu mer aktivt med revitalisering då kommunen redan nu har svårigheter med personalförsörjningen och rekryteringar.

Förslaget kommer att påverka kommunerna både vad gäller personal som har kompetens för att kunna erbjuda pedagogisk verksamhet på samiska, samt ekonomiskt. Detta kräver mer resurser från regeringen till kommunerna för fortsatt arbete för att kunna nå målen med förslaget. Dessutom bör regeringen säkerställa personalförsörjningen av samisktalande förskolelärare, lärare, specialpedagoger för att kunna utveckla revitaliseringsarbetet av alla de samiska språken då de är starkt hotade.

För Arvidsjaurs kommun

Sara Lundberg
Kommunstyrelsens ordförande